

↑ **TALLINNA** linnaarhitekti Endrik Mändi sõnul arvestatakse detailplaneeringu koostamisel nii üld- kui ka detailplaneeringute tingimusi. FOTO: RAUL MEE

hel piisavat sidet tekkinud, samas ollakse kaugel ka nagunii ükskõiksest riigist.

“Riigi bürookraatlike seaduste rakendamiseks on loodud suured kohmakad, veelgi bürookraatlikumad süsteemid. Linnaarhitekt on selles süsteemis üksikküsimustest kaugenenu, omab küll mitmeid suuri visioone, ent ei suuda üksikotsustes nende järgimist tagada, mistõttu kokkuvõttes linnaruumi kvaliteet eriti ei parane. Konfliktide korral, mis nii keerulises situatsioonis arendajate ja kodanike huvide vahel paratamatult tekivad, esindavad paljud ametnikud turvalist, näiliselts juriidilisel korrektsusel põhinevat positsiooni, mis võimaldab omanikul üsna kergelt enda huvides ametnikega manipuleerida. Kui ametnikud asuvad avaliku ruumi asemel omaniku huvi kaitsma, siis ei saagi keegi avaliku ruumi eest seista,” jutustab Paaver.

Ta rõhutab kohe juurde, et omal kombel mõistab ametnike rasket olukorda, kuid sellist mõtlemist heaks ei kiida. Paaver märgib ka seda, et ta ei pea olukorra põhjustajaks ka praegust pealinna poliitilist võimu. “Ajalugu on näidanud, et ega varasemadki linnavalitsused ja teised eraonnad pole nii suure omavalitsuse tööd linnaruumiga suutnud paremini toimima saada. Suures omavalitsuses peaks süsteem olema teisiti korraldatud ning tegelikult nõuab see olukord asjatundlikku loomingu mõtlemist.”

Linnaosaarhitektid on esmasks ja lähimaks lüliks detailplaneeringu eesmärkide vahendamisel kogukonnale ja suhtlemisel planeeringu koostajaga.

Endrik Mänd, Tallinna linnaarhitekt

Linnaosade häält ei kuulata. Paaveri arvates näitab üksikotsuste puhul senine kogemus, et linnaosade seisukoht on tavaliselt kodaniku- ja kohatundlikum kui peaarhitekti. Praegu linnaosade häält linnaplaneerimise ametis väga ei kuulata, eriti just tundlikes küsimustes. Avaliku ruumi vajadusi tunnetatakse kohapeal veidi paremini.

“Viimase aja näide on Kultuurikatla aed, mis on küll linna omandis, aga mille müüki nüüd linn ise planeerib – seeläbi jälle jääb üks oluline avalik ruum vähemaks, mis oleks ümbritsevate arenduste kõrval lausa hädavajalik. Või siis Kalarand, mis on küll eraomandis, aga kus linnaametnikud ei ole seni suutnud planeeringut muuta selliseks, et mereäärse ruumi väärtused ei kahjustuks, korterite arv ei kasvaks üle mõistuse,” ütleb Paaver, lisades, et avaliku teenistuse arhitektide jaoks peakski objekt olema avalik ruum.

Ä Tasub teada Kuidas parandada olukorda?

Olukorra parandamiseks tuleks Paaveri sõnul teha muutusi riigi ja linna süsteemides.

1. Nii riik kui ka linn peaksid nägema avalikus omandis maad kui elanikele vajaliku avaliku ruumi peamist alust, mitte käsitlema seda kinnisvarana. Võiks olla riigiarhitekt oma meeskonnaga, kes looks arhitektide ja planeerijate tööks vajaliku baasi ning arendaks süsteemi edasi vastavalt muutuvatele oludele, sealhulgas märgates arendajate ja kogukonna üldiseid ootusi ning vähendades bürookraatiat.

2. Vajalik oleks planeerimis- ja projekteerimisvaldkonna eelarvenumbrite hüppeline suurendamine, see tasub end kvaliteetse elukeskkonna kaudu pikas perspektiivis kuhjaga ära.

3. Oluliste planeerimistöõde usaldamine eraomanikele rahastada ei ole üldjuhul mõistlik, sest mittekasumlik avalik ruum jääb siis tagaplaanile.

4. Tasub investeerida sisukate lähteülesannete koostamisse projektidele ja planeeringutele. Võrreldes ehituse või projektiga on see väike kulu, aga nii saab tagada, et omanikud ja ka arhitektid-planeerijad asuvad kohe töötama õiges suunas – sel juhul jääb ära tagantjärele targutamine ja õigustamine või raharaiskamine ebamõistlikule ehitustegevusele.